

השתקע באיטליה והקים שם מיפעלי איפ-טיקה — מיקצוע שהיה ככל הנראה נחלת המישפחה כולה. קיכלמכר האב היה ידוע כעסקן ציוני. בשעתו הוא אירח בביתו את חיים וייצמן ואת גולדה מאיר, כאשר אלה ביקרו באיטליה.

מלכודת

לבני המישפחה

אחרי מדיחמת העולם השנייה החי ליט קיכלמכר להקים מיפעל לאופטיקה גם בישראל, אותו הועיד לפרנסת בניו שעלו לארץ. אז נראה לו כדבר מובן מאד ליו לשותף בעסקים אשר יעד לבניו גם את קרוב מישפחתו, שימחה ארליך, כאשר הוקם המיפעל ונרשם לראשונה אצל רשם החברות. בדצמבר 1946, חולקו מניותיו בין שלושה אנשים: דויד לויפר, שהחזיק בחמש מניות הצבעה ו-315 מניות בע"ל; ברנרד קיכלמכר, שהחזיק בארבע מניות הצבעה ו-585 מניות בעלות; ושימח זה ארליך, שהחזיק במניות הצבעה אחת בלבד.

מספר ברנרד קיכלמכר, בנו של חיים מרדכי קיכלמכר: „ארליך היה כבר אז עסקן ידוע ובעל קשרים. שמכנו כי ידע לנצל את קשריו בצורה הטובה ביותר ובנקודה זו לא אוכזבנו. מהרגע הראשון הסדר ארליך מצויין. הוא קשר קשרים אפילו עם אנשי מס'ההכנסה, אשר מישד עם שכן שהי קומות מעל משרדנו, בית רומנו בתל-אביב.“

ארליך היה שותף במיפעל האופטיקה לליטוש עדשות משקפיים במשך כ-14 שנים. המיפעל החליף בעלים במרוצת השנים. אחיו של ברנרד, ירחמיאל קיכלמכר, נכנס אף הוא כשותף במיפעל ובמקום דויד לויפר באו שותפים אחרים.

נות של החברה במשך כל השנים היו לו, ולו בלבד, קשרים עם הקליינטים שלנו. הוא הצליח לקחת מאיתנו את רוב הקלרי חות הגדולים ואחרי תקופה קצרה לא יכולנו יותר להמשיך ולהחזיק מעמד. אחרי שארליך עזב החלו גם הנושים להציג לנו כיוון ששמו לא היה עוד קשור לחברה. לבסוף, בשנת 1964, הוכרזתי כפושט-רגל. עבדתי שנים רבות כפועל אצל אלה שרכשו את המיפעל. רק בשנה שעברה הצלחתי להקים לעצמי עסק קטן משלי, אולם לא הייתי רוצה ששם העסק יפורסם.

„אם הייתי נשאל לפני כמה שנים על שימחה ארליך הייתי ודאי מכנה אותו בכל שמות הגנאי האפשריים על מה שעורר לנו. אולם הזמן עשה את שלו, וחוזי מזה היום הוא שריהאוצר ודאם מכובד. מלבד זאת, אחי ברנרד ודאם ואין מדבר רים רעות בברמישפחה.“

„בעסקים

אין סנטימנטים“

אחת קיכלמכר, אשתו של ברנרד, אינה מאופקת כבעלה. היא אינה יכולה לכבוש את זמנה כאשר מזכירים בפניה את שימחה ארליך: „הוא הרס אותנו... בגללו פשטנו רגל... איש לא יוכל עוד להתחזר לנו את שמנו הטוב. הפרשה גרמה סבל ועוגמת-נפש לכולנו ובעיקבותיה נפטר אביו של בעלי. אני לא שכחתי את מה שעשה לנו ארליך.“

אחיו של ברנרד, ירחמיאל קיכלמכר (קיר דר), אינו מאשים את ארליך במה שקרה למיפעל האופטיקה המישפחתי. „נכון“ הוא אומר, „ארליך הקים עסק מתחרה לשלנו. אולם בעולם העסקים אין סנטימנטים. מי שגרם לנו באמת לפשוט את הרגל הוא אדם שאינו מוכן לנקוב בשמו.“

”פשטנו רגל בגללו!”

צילה ארליך, אשתו של שריהאוצר, המנהלת כיום את מיפעל האופטיקה המישפחתי שלהם, חטל'קוס, לא היתה מוכנה בשום פנים לדבר על הפרשה. כשהתבקשה להגיב על האשמותיהם של בני מישפחת קיכלמכר היפנתה את כתב העולם הזה אל המישפחה: „הם מכירים את הסיפור הרבה יותר טוב. תכתבו מה שאתם רוצים — שגנבנו, שיקרנו, רימינו — הכל“ גם שימחה ארליך עצמו לא היה מוכן להגיב. „השר אינו מוכן לדבר על לאור“, אמרה מזכירתו.

מפיה. צריך להבין כי המכונה שארליך קנה — ואני לא יודע מאין לקח את הכסף לרכוש אותה, מכונה כזו עולה הון הועפות והכסף שקיבל מאיתנו לא היה מספיק לו לקנות אפילו חצי מכונה — היתה מאותו סוג שהיה ברשותנו ואשר בעזרתה החזקנו איכשהו מעמד בשוק.“ ברנרד קיכלמכר נזכר במרירות באותה פרשה אך הוא מדבר על ארליך ללא טינה אישית. אין הוא שש לדבר על הנושא: „כיוון ששימחה ארליך היה זה שניהל את כל האדמיניסטרציה והנהלת החשבון

„שבועות מספר אחרי עזיבת של ארליך נודע לי שהוא רכש מכונה חדשה לציפוי עדשות ושהוא עומד לפתוח עסק מתחרה לשלנו בביתו. לא האמנתי למשמע אוזני. בחלומתי הגרועים ביותר לא יכולתי להר עלות על הדעת שהוא יעשה לנו מעשה כזה. הלכתי לביתם שברחוב פנקס ופתחתי את דלת הדירה מבלי לדפוק. לנגד עיני עמדה מכונה לליטוש עדשות, חדשה ונר צצת. „צילה, אשתו של ארליך, ראתה אותי והחווירה. היא לא יכלה להוציא הגה

כמו אברהם גרשפלד ויהודה קריליהיים. כאשר פרש ארליך מהמיפעל, בשנת 1961, הוא היה שותף כבר ב-10% מריווחי החברה. מלבד המשכורת שמשך ממנה כ-100,000 ל"י.

בכל אותן שנים היה ארליך עסקן פעיל במיפלגת הציונים הכלליים, שהפכה אחר כך למיפלגה הליברלית. כמנהל חשבונות החברה בפועל גילה שימחה ארליך פעילות ענפה ומבורכת בכל הקשור להלוואות שקיבלה. בעת שהחברה נמצאה בקשיי נזילות הצליח ארליך להשיג הלוואות מ-100,000 ל"י וגם ממלווים פרטיים. כי ביטחונות הלוואות שועברו נכסי החברה. ב-1960 רכזו על החברה, שהון מניותיה היה 2,000 ל"י, חובות בסך 30 אלף ל"י, סכום נכבד למדי באותם הימים.

מספר ברנרד קיכלמכר: „בשנת 1960, אחרי שארליך לקח עבור המיפעל הלוואה נוספת בסך של 15 אלף ל"י מבנק אלון (שפשט את הרגל מאוחר יותר), הוא הודיע לנו כי הוא עומד לפרוש מהחברה. הוא תירץ זאת בעומס העבודה, בלחצים שהופעלו עליו מהמיפלגה, ובעיסוקיו הרבים כחבר מועצת עיריית תל-אביב (ארי ליד כיהן כחבר מועצת עיריית תל-אביב משנת 1955). אשתו של ארליך, צילה, הר פיעה באחד הימים במיפעל ואמרה לנו ש אנחנו חייבים לשחרר את בעלה מהעבודה כיוון שקיבל התקף-לב. כמובן שהתייחסנו אל הסיפור ברצינות גמורה. לא העלינו או בדעתנו כי מצבה הפינאנסי של החברה הוא בכי רע וכי בן מישפחתו טומן לנו מלכודת.

„לא היה בידי כסף מוזמן ולכן פניתי אל אבי בחו"ל וגייסתי ממנו סכום של 10,000 ל"י, אותו קיבל ארליך עבור מניותיו בחברה.“

בעת שעזב את החברה בשנת 1961 היו בידי ארליך כ-10% ממניותיה: 171 מתוך 1703 מניות. הוא העביר אותן לרשות האחים ברנרד וירחמיאל קיכלמכר.

„צילה אשתו,

החווירה“

ידוע שנים אחרי כן לא יכלה עוד החברה לפרוע את חובותיה ונמסרה לידי כונסי הנכסים. על פרשה זו מספר ברנרד קיכלמכר:

המישפחתי שלהם. בתמונה: בעת סיור שנועד לנשות השרים, לידה נראות אולגה לנדאו (מימין), אשתו של השר חיים לנדאו, ורבקה בורג (קיצונית משמאל), אשתו של השר יוסף בורג

אשת-השר
צילה ארליך (שניה מימין), במיקסורן (כהן), אשתו של שריהאוצר, אחרי מינויו כשר בממשלה קיבלה על עצמה את ניהול מיפעל האופטיקה